

hudobný život

ROČNÍK LIII

9

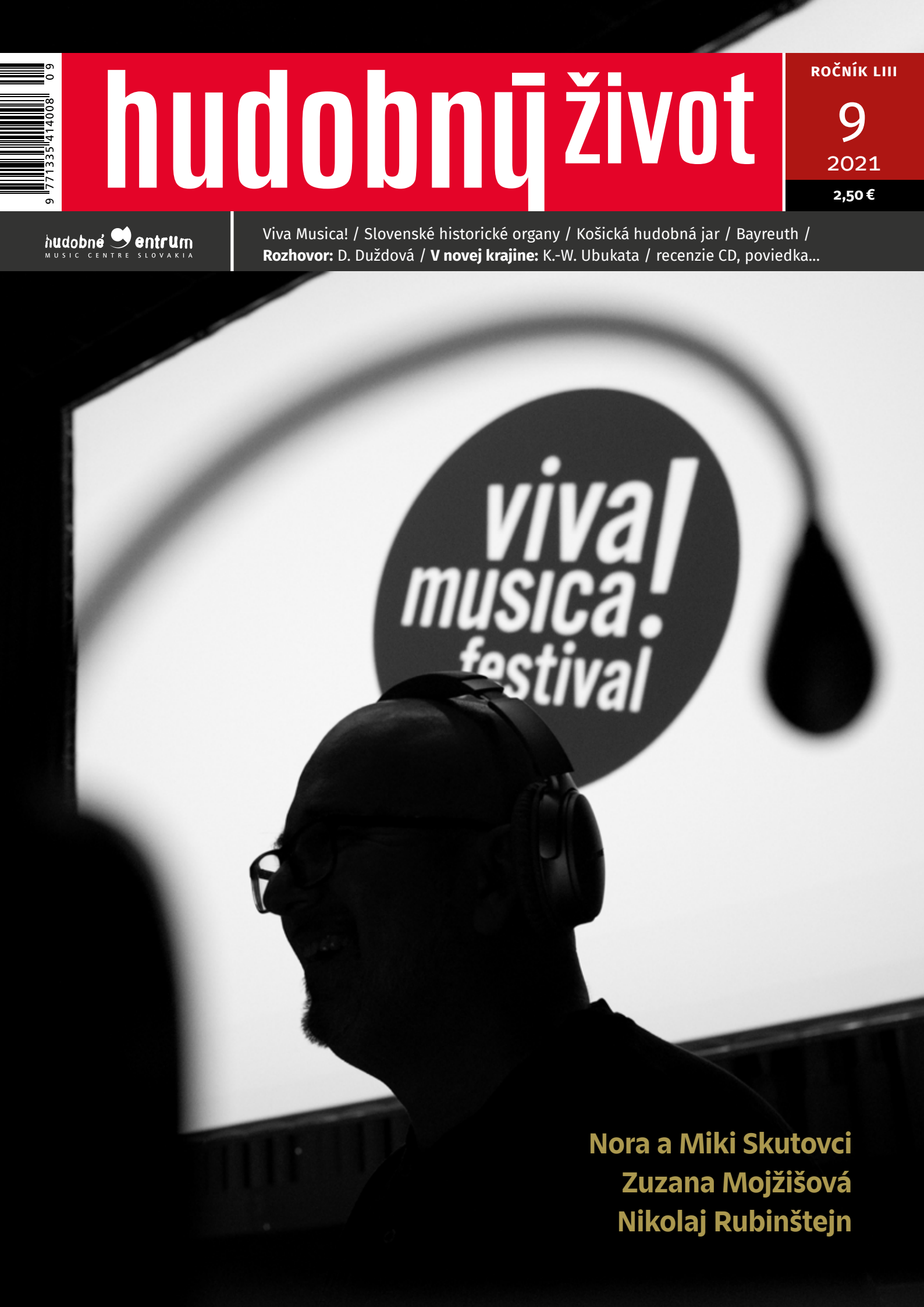
2021

2,50 €

hudobné entrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Viva Musica! / Slovenské historické organy / Košická hudobná jar / Bayreuth /

Rozhovor: D. Duždová / **V novej krajine:** K.-W. Ubukata / **recenzie CD, poviedka...**

*viva!
musica.
festival*

Nora a Miki Skutovci
Zuzana Mojžišová
Nikolaj Rubinštejn

XXX. stredoeurópsky festival koncertného umenia

Central European Music Festival

Dom umenia Fatra Žilina
20. – 25. september 2021

PONDELOK 20. 9. – 19:00 9,-/11,-/13,- €

Otvárací koncert
Štátny komorný orchester Žilina
Marco Vlasák *dirigent* / SK
Pavol Praženica *klavír* / SK

Jevgenij Iršai Walking with Mahler – premiéra
Camille Saint-Saëns Koncert pre klavír a orchester č. 2 op. 22

Arthur Honegger Symfónia č. 4

UTOROK 21. 9. – 19:00 6,- €

Kukal Quartet / CZ
Eliška Kukalová *I. husle*
Klára Lešková *II. husle*
Šimon Truszka *viola*
Vilém Vlček *violončelo*

Ján Levoslav Bella Nokturno pre sláčikové kvarteto
Leoš Janáček Sláčikové kvarteto č. 1
Felix Mendelssohn-Bartholdy Sláčikové kvarteto č. 2 a mol op. 13

STREDA 22. 9. – 19:00 8,- €

Musica aeterna
Peter Zajíček *umelecký vedúci* / SK
Lubica Paurová *čembalo* / SK

Johann Sebastian Bach Koncert f mol BWV 1056
Carl Philipp Emanuel Bach Koncert E dur Wq. 14/H.417

Johann Christoph Friedrich Bach Sinfonia d mol WFV I:3
Johann Christian Bach Koncert f mol, W.C73

ŠTVRTOK 23. 9. – 19:00

6,- €

Franko Klisović *kontratenor* / HR
Julia Gubajdulina *klavír* / MD
Roko Silić *violončelo* / HR

Johannes Brahms Auf dem Kirchhofe č. 4 op. 105
2 Gesänge op. 91
Sergej Vasilievič Rachmaninov Son z cyklu 6 piesní č. 5 op. 8
Ditja! Kak cvetok, ty prekrasna z cyklu
6 piesní č. 2 op. 8
V molčan'i noči tajnoj z cyklu
6 piesní č. 3 op. 4
Francesco Paolo Tosti Non t'amo più
Henri Duparc Phidylé
Mikuláš Schneider-Trnavský Ružičky z cyklu Zo srdca op. 35
Gioachino Rossini Recitativ a ária Arsaceho Eccomi al
fine in Babilonia ... Ah! quel giorno
ognor rammento z opery Semiramide

PIATOK 24. 9. – 19:00 8,- €

Le petit Concert d'Apollon / NL
Radka Kubínová *flauto traverso*
Elise Dupont *husle*
Evan James Buttar *viola da gamba*
João Rival *čembalo*
Markéta Klaudová *soprán* / CZ

Marin Marais Suita č. 3 D dur z Pièces en trio
Michel Pignolet de Montéclair La mort de Didon
Jacques Morel Chaconne en trio
Jean-Philippe Rameau Ária Tristes apprêts z opery
Castor et Pollux
Jean-Marie Leclair Sonáta D dur č. 8 op. 2
Antonio Vivaldi Ária Sol da te mio dolce amore z opery
Orlando Furioso RV 728

SOBOTA 25. 9. – 19:00 9,-/11,-/13,- €

Štátny komorný orchester Žilina
František Macek *dirigent* / CZ
Martin Adámek *klarinet* / SK
Kristína Chalmovská *violončelo* / SK

Zoltán Kodály Nyári Este (Letný večer)
Carl Nielsen Koncert pre klarinet a orchester op. 57

Pēteris Vasks Koncert pre violončelo a sláčikový
orchester č. 2 Presence

Všetky podujatia sa realizujú v súlade s aktuálnymi pandemickými
opatreniami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.
Zmena programu a účinkujúcich vyhradená.

Predpredaj vstupeniek:

Informačná kancelária ŠKO, Dolný val 47, Žilina, Tel.: +421 – 41 245 11 11, Po – Pia od 7:00 do 18:00
Objednávky: vstupenky@skožilina.sk, www.skožilina.sk, online predaj na www.navstevnik.sk

f Allegretto Žilina / www.allegretto.sk

Organizátor

hudobné **entrum**
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

s finančným príspevkom
MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavní partneri

ŠTÁTNY KOMORNÝ
ORCHESTER
ŽILINA

Mesto Žilina
Mesto s tvárou

Hlavný mediálny partner

rtv:
RADIO TRNÁVA

:RADIO DEVÍN

Mediální partneri

hudobný život

severka.tv

OPERA
SLOVAKIA

prešfm

MY
MUSIC CENTER

MY
MUSIC CENTER

apple
TV

Žilina

RADIO
REBECA

večerník

Partneri

DUBAŠKÁ
HOTEL

eurowalk

S reflektovaním koncertov na pravidelnej báze a potrebnej kvalitatívnej úrovni vo vzdialenejších regiónoch existujú v našom časopise dlhodobé ťažkosti. Nie je to však tak – ako naznačili nedávne plamenné reakcie na sociálnych sieťach –, že by išlo o zámer zo strany „bratislavských kruhov“ zaujatých voči východniarom. Naopak, vždy nás poteší, keď môžeme priniesť, hoc aj sporadicky, postrehy z Košíc, Prešova či Bardejova, a teší nás, že aj tam sa napriek okolnostiam darí podujatiam v oblasti „vyskej“ kultúry – zriadenej aj tej nezriadenej. Jedným z nich je napríklad prešovský festival ARTIS, ktorý má za sebou 9 úspešných ročníkov a v tomto roku na ňom (okrem iných) zožal mimoriadny úspech mladý slovenský organista Tomáš Mihalik. Report o jeho vystúpení si môžete prečítať v aktuálnom čísle z pera Slávky Kopčákovskej a do pozadia jeho organizácie môžete nahliadnuť v rozhovore s jeho zakladateľkou a umeleckou riaditeľkou Dagmar Duždovou. A nepovšimnuté neostali ani Košice, kde sa zo známych dôvodov presunula Košická hudobná jar na leto a priestor dostali skvelí sólisti – napríklad vyhľadávaný český tenorista Adam Plachetka či vynikajúca slovenská klaviristka Jordana Palovičová. Podrobnejšie v dvoch reflexiách Kataríny Burgrovej.

Ak už bola reč o organistoch, významného jubilea sa dočkal festival Slovenské historické organy, ktorého 30. ročník zhodnotil Stanislav Tichý. Samozrejme, leto by sa nezaobíšlo ani bez festivalu Viva Musica! a chýbať nesmie ani Hudba Modre – hoci tu už sme späť na západe...

Celkom iste si nenechajte ujsť dvojrozhovor s jedným z našich najdlhšie pôsobiach klavírnych duí, Mikim a Norou Skutovcami, či pohľad na jednu z veľkých osobností klavíra 19. storočia, Nikolaja Rubinštejna. A ak je vám blízka tematika folklóru a jeho súčasných adaptácií, viacero podnetných myšlienok nájdete v neformálnom rozhovore Jána Klímu so speváčkou a rozhlasovou redaktorkou Zuzanou Mojžišovou.

Radi by sme odmenili aj našich predplatiteľov – reprodukciami umeleckých fotografií s hudobnou tematikou. Ako prvý sme sa rozhodli zaradiť záber Roberta Ragana st. na huslistu Stanislava Palúcha, ktorý sme zverejnili na titulke dvojčísła január/február 2021 a ktorý (nielen pre nás) obsahuje silnú symboliku nefahkej doby – lockdownu, živej hudby napriek prekážkam...

Príjemné čítanie na začiatku babieho leta praje
Robert KOLÁŘ

Koncerty

- 2 **Viva Musica! 2021** A. Štefunko – J. Dekánková – M. Mojžišová – J. Červenka – A. Serečinová
- 5 **Slovenské historické organy „30“** S. Tichý
- 7 **Košická hudobná jar – pohľad na dva koncerty** K. Burgrová
- 8 **ARTIS v Prešove – aj s inauguráciou nového organu** S. Kopčáková
- 9 **Hudba Modre** L. Dohnalová

Z organového kokpitu

- 9 **Sme vítání?** M. Melcová

Spravodajstvo

- 10 **Orchestrálne kurzy ako príprava na život** A. Rajter

Zahraničie

- 12 **Holandská kriminálka, farebné orgie a hudba z jazera** R. Bayer
- 14 **Hviezdy v parku** M. Mojžišová

V novej krajine

- 15 **Ken-Wassim Ubukata** L. Fordinálková

Veľké osobnosti... v malých lokalitách

- 16 **„Keď môžem a viem pomôcť ľuďom“ (D. Duždová)** J. Dekánková

Miesto pre dvoch

- 20 **Ako sa žije „dvom klaviristom v jednom dome“ (N. a M. Skutovci)** A. Serečinová

Na chate

- 22 **Ján Klíma a Zuzana Mojžišová**

Esej

- 24 **Umenie a sloboda** P. Katina

História

- 26 **V tieni staršieho brata: Nikolaj Rubinštejn** M. Kamenská

Jazz

- 32 **Priekopníci jazzového kontrabas: Walter Page a John Kirby** P. Kušík
- 36 **Hevhetia pod pyramídou** P. Motyčka

Recenzie

- 37

Poviedka

- 40 **Na Siedmej avenue** V. Rozenbergová

Viva Musica! 2021

Jedno z najviditeľnejších letných podujatí zameraných na klasickú hudbu v Bratislave, festival Viva Musica!, vstúpil do svojho 17. ročníka. Napriek obavám a neisto- te prebehol vo veľkom štýle a (ako býva zvykom) ani tentokrát sa neobmedzil na teritórium úzko ponímanej klasiky. Prinášame pohľady na päť z celkovo desiatich večerov.

Z pozláteného vajíčka sa liahne slovenská Lucie Horsch

Festival Viva Musica! 2021 otvárala 17. 7. mladá hviezda, víťazka televíznej šou Virtuosos V4+ 2020, hráčka na zobcovej flaute **Ajna Marosz**, na koncerte so súborom pre starú hudbu **Solamente naturali** pod vedením **Miloša Valenta**.

Na výkon sólistky som sa rozhodol pozeráť vzhľadom na prestíž koncertu a obťažnosť repertoáru ako na výkon profesionálneho umelca. Niesol sa napriek občasným technickým nedokonalostiam v znamení vysokej koncentrácie a odrážal úroveň, na ktorej je mladá talentovaná interpretka schopná ovládať svoj

k srdciam poslucháčov, vyvolávať a tíšiť v nich vášne a prenášať ich z jedného citu do druhého“.

Z mnohých slovenských výnimočných det- ských talentov mi práve Ajna Marosz najviac pripomína (televíznym) začiatkom a ná- sledným spádom svojej kariéry holandskú virtuózku Lucie Horschovú. Tá napriek raným úspechom dodnes prechádza dlhú cestu interpretačného dozrievania. A teraz je na Ajne Maroszovej, či sa vydá v jej šľapajach. Na to, aby sa z nej stala skutočná profesionálna umelkyňa, ako napr. Dorothee Oberlinger, je potrebné nenechať sa zlákať momentálnymi, ale možno krátkodobými úspechmi a so všet- kou skromnosťou sa pohlúbiť do detailnej práce nielen s nástrojom, ale hlavne s vlast-

nástroj barokovej hudby vo veľkých koncert- ných dielach. Slovenskí poslucháči ju mali možnosť zažiť na veľkom koncertnom pódii a verím, že to bude na Slovensku čoraz čas- tejší jav.

Adam ŠTEFUNKO

Premeny

Ako sa dá skĺbiť slovenský folklór, jazz a bal- kánska hudba do celku, ktorý bude pôsobiť kompaktné a nevyvolá pocity nesúlady?

Huslista **Stanislav Palúch** má na túto otáz- ku odpoveď. Na objednávku festivalu Viva Musica! (23. 7.) vytvoril program z nových au- torských kompozícií, ale aj starších skladieb s názvom *Premeny*.

Prvá skladba *Harvel 5* vychádzala zo špecifickej melodiky terchovskej ľudovej hudby, ktorú Palúch spracoval v netradičnom 5/4 metre prí- značnejšom skôr pre hudbu balkánu. Zostava okolo Palúcha v zložení **Eugen Vizváry** – klá- vesové nástroje, **Marcel Comendant** – cim- bal, **Peter Korman** – kontrabas a **Michal Fedor** – bicie nástroje, vložila do svojich sól

M. Valent a Solamente naturali

A. Marosz, sólistka otváracieho koncertu

S. Palúch v projekte Premeny

nástroj. Z interpretačného hľadiska by sa jej ešte žiadalo nájsť dokonalé súznenie s nástro- jom a naučiť sa pracovať s paletou jeho výra- zových možností. S tým súvisí aj kontextuálne porozumenie interpretovaného hudobného textu a efektívne využívanie jednotlivých výrazových prvkov. Najmä *Koncertu c mol RV 441* Antonia Vivaldiho chýbal väčší dôraz na hie- rarchizáciu jednotlivých nôt, tak aby bol pred- nes pre poslucháča zrozumiteľnejší a pôsobil virtuóznejšie. Uvedomí si význam a hodnotu každej noty, figúry či frázy by isto pomohlo aj mladej interpretke v početných technicky náročných pasážach, ktoré pôsobili skôr kí- čovitým dojmom. Získala by tak viac slobody a nadhľadu nad interpretovaným hudobným textom, a v konečnom dôsledku väčšiu tech- nickú istotu a osobný pôžitok. Na poslucháčov by tak prešlo nadšenie pre hudbu a zobcovú flautu, ktoré Ajna vo svojom vnútri isto skrýva. Navyše by, ako píše Johann Joachim Quantz v *Pokuse o návod ako hrať na priečnej flaute*, ve- dela presnejšie a presvedčivejšie „prehovárať

nou myslou a telom, aby v sebe objavila slobo- du umeleckého vyjadrovania. Pevne verím, že na konci tejto cesty sa Ajna Marosz umelecky vyliadne ako klenot slovenského hudobného umenia.

Súbor Solamente naturali najviac interpretačne uspokojil v *Koncerte „alla Polonese“ G dur TWV 43:G7* Georga Philippa Telemanna. Bolo zrejmé, že interpretácia skladieb, ktoré obsahujú ľudové a „naturálne“ prvky, je silná stránka tohto sú- boru. Dokázalo to cieľené a funkčné využívanie akcentácie, exaktného rytmu, ale aj spomaľo- vania a zrýchľovania, ktoré v tomto type hudby znejú veľmi presvedčivo. Vo všeobecnosti ener- gia súboru vychádzala najmä z jeho umelecké- ho vedúceho Miloša Valenta, ale neraz sa ňou nechali infikovať aj ostatní členovia, ktorých pozornosť sa sústredila do veľkej miery na jeho vedenie. V skladbách, kde sa predstavila Ajna Marosz, však chýbala zo strany súboru väčšia empatia a súznenie so sólistkou.

Otvárací koncert festivalu Viva Musica! 2021 ukázal zobcovú flautu ako virtuózne sólový

to, čo je najbližšie každému z týchto hudobní- kov: Palúch svoje jedinečné umenie nápaditej a invenčnej improvizácie s mimoriadnou tech- nickou zručnosťou, Vizváry prvky moderného jazzu s pridaním plných harmónií a Comen- dant krásne vystavané melodické jazzové sóla plné ľudovej lyriky. Druhá skladba *Folkfunk* dokonale stelesňovala svoj názov – funkový rytmus s folklórnou melodikou. V nej vynikli výborné unisonové breaky hrané huslami, cimbalom a klavirom. V tretej skladbe na text Petra Konečného *Chýbať ti je krásne* sa predsta- vila speváčka **Daniela Tomešová**. Názov by mohol evokovať pieseň o láske, ale z kontextu vyplnilo, že ide o vyznanie Poézii, ktorá autora láka, aby jej venoval neprespané noci. Tomešová zaspievala pieseň, ktorej tónový roz- sah nebol zanedbateľný, intonačne bezchybná a pridala do interpretácie popové trilky. Nazál- ne tvorenému tónu vo vyšších polohách a širo- ko spievanému vokálu „i“ žiaľ nepomohli ne- skorigované „sykavky“ zvukovým technikom. Vizváry v piesni použil syntetizátorový zvuk